شرعیات نبوی برای سال سوم

بسم الله الرحمن الرحیم

پوشیده نماند که تعلیم و تعلم اصول عقاید و فروع دین
برای اطفال مسلمین از لوازم اولیه است تا آنکه طفل از کوچکی
براه دیانت آشنا گردیده در بزرگی بدان عمل نماید و چون
آقای میرزا محمد علیخان مدیر کتابخانه علمیه مظفریه و آقای آستید
احمد مدیر کتابخانه علمیه اسلامیه اخوان کتابچی زید عزهما
امروزه از خدمتگذاران معارف اسلام ایران محسوب میشوند
خواهش نمودند که کتابی به بیانی ساده و سهل ترتیب داده شود که
موقع استفاده اطفال بوده باشد لهذا حضرت سید جلال الدین
طهرانی با کمال افتخار در اجراء وظیفه اسلامی خود کرامی نموده
تقاضای ایشانرا الهمانا زاید پذیرفته یکدوره شرعیات شش ساله
ابتدائی نبوی ترتیب داده امیدوارم از اولیای محترم معارف
چنانکه توجهات خود را بترویج اصول و فروع دیانت جلب
نمایند حرره فی ۲۸ ج ۲ (۱۳۳۹)

من الاحقر جلال الدین الحسینی الطهرانی

شرعیات نبوی برای سال سوم

بسم الله الرحمن الرحیم

پوشیده نماند که تعلیم و تعلم اصول عقاید و فروع دین
برای اطفال مسلمین از لوازم اولیه است تا آنکه طفل از کوچکی
براه دیانت آشنا گردیده در بزرگی بدان عمل نماید و چون
آقای میرزا محمد علیخان مدیر کتابخانه علمیه مظفریه و آقای استاد
احمد مدیر کتابخانه علمیه اسلامیه خوانساری کتابچی زید عزهما
مرقومه از خدمتگذاران معارف اسلام ایران محسوب میشوند
خواهش نمودند که شرعیاتی بسیار آسان و سهل ترتیب داده شود که
موقع استفاده اطفال بوده باشد لهذا احقر سید جلال الدین
طهرانی با کمال افتخار در اجراء وظیفه اسلامیه خود کوتاهی ننمود
تقاضاشانرا پذیرفته یکدوره شرعیات مشتملا
ابتدائی بنوی ترتیب داده امیدوارم از اولیای محترم معارف
چنانکه توجهات خود را بترویج اصول و فروع دیانت جلب
نمایند حرره فی ۲۸ ج ۲ (۱۳۳۹)

من الاحقر جلال الدین الحسینی الطهرانی

بنام نامی علیحضرت امام عصر حجة بن الحسن ع

بسم الله الرحمن الرحیم

درس اول

اصول دین و مذهب

اصول دین و مذهب اسلام دارای پنج رکن است

۱- توحید ۲- عدل ۳- نبوت ۴- امامت ۵- معاد

امّا اصول دین مقدس اسلام دارای سه رکن میباشد

۱- توحید ۲- عدل ۳- نبوت

که هر کس با آنها معتقد باشد او را مسلمان میگوئیم و اصول مذهب شیعه دارای دو رکن است

۱- عدل ۲- امامت

که هر کس با آنها معتقد باشد او را شیعه مینامیم

درس دویم

خدا

خدا یعنی چه - خدا یعنی خودای که تمام عالم و عالمیان را از نیستی بهستی آورده و تمامی موجودات را خلق فرموده ولی ذات مقدسش بخودی خود موجود بوده و هست و خواهد بود و فناء و نیستی در پیشگاه حضرت الهی راه ندارد

دلیل بر وجود صانع هزاران دلیلی که ما را هدایت بوجود حضرت الهی مینماید

دلیلی است حسّی که ما میبینیم که خانه بدون

بنا بنا نمیشود و خط بدون نویسنده نوشته
نگردد پس چگونه ممکن است که آسمان و زمین
و ستارگان بی صانع و بانی موجود باشد
البته او را خالقی است که ما او را خدا مینامیم

درس سیم

معارف و ادله اجمالی اصول دین

توحید - یعنی خداوند یکه خالق موجودات است
یکی است و دو نیست و شریک و مثل و مانند ندارد
و دلیل بر وحدانیتش امریست محسوس چنانکه
دو نفر حاکم در شهری نتوانند بسر برد چگونه
دو خدای یک عالم حکم فرمائی خواهند داشت

(عالم) مقصود از عالم غیر ذات خداوند است
(صانع) یعنی سازنده و خالق

نبوت - یعنی برای هدایت و راهنمائی مردمان
از طرف خداوند اشخاصی مامور گردیده اند که
خلق را راهنمائی فرموده و آنها را از گمراهی و
ضلالت بیرون آورده و اخلاق و صفات حسنه را
بآنها آموخته تا دنیا و آخرت آنها منظم گردد
وعده آنها بنابر مشهور یکصد و بیست و چهار
هزار بوده است از همه بالاتر و بهتر پیغمبر ما

محمد بن عبد الله

صلی الله علیه و آله و سلم است که خاتم پیغمبران
است و بعد از او دیگر کسی به پیغمبری نخواهد
آمد و دین مبین مقدس شریف اسلام که ناسخ
تمامی ادیان سابقه است

(پیغمبر) یعنی پیغام آور (نبی) و (رسول) عربی آنست

معاد - یعنی تمام مردم بعد از مردن دوباره
زنده خواهند شد و با همین بدن در روز قیامت
حاضر برای حساب خواهند گردید تا هر یک پاداش
کارهای نیک و بد خود را دیده عملی بی جزا نماند
و آن روز را روز جزا و قیامت میگویند

(معاد - یعنی برگشتن اجمال - یعنی مختصر)

درس چهارم

معانی اجمالی اصول دین و مذهب

عدل - یعنی خداوند یکه عالم را خلق فرموده
عادلست ظالم نیست تمامی بندگان در پیشگاه
مقدسش مساوی‌اند و هر که دارای اعمال نیکو
پسندیده است و نزد خدا مقرب است

امامت - یعنی بعد از هر پیغمبری جانشینی بوده است

که او مردم را هدایت نموده تا در گمراهی نیفتند
و بعد از پیغمبر ما دوازده نفر از اولاد آنحضرت
جانشین و امام بوده اند که آنها را ائمه اثنی عشر
یعنی امامهای دوازده گانه مینامند (امام یعنی پیشوا)

۱- علی بن ابیطالب علیه السلام
۲- امام حسن مجتبی علیه السلام
۳- امام حسین سید الشهداء علیه السلام
۴- امام زین العابدین حضرت سجاد علیه السلام
۵- امام محمد باقر علیه السلام
۶- امام جعفر صادق علیه السلام
۷- امام موسی کاظم علیه السلام
۸- امام رضا علیه السلام
۹- امام محمد تقی علیه السلام

۱۰- امام علی النقی علیه السلام

۱۱- امام حسن عسکری علیه السلام

۱۲- امام زمان حضرت حجة بن الحسن

عجل الله تعالی فرجه که اسم مبارکش مهدی میباشد
واز نظر مردمان پنهان است و ثم ظهور خواهد
فرمود و دنیا را پر از عدل و داد خواهد کرد
وتمامی حضرات ائمه علیهم السلام از اولاد حضرت
فاطمه زهرا علیها سلام دختر حضرت پیغمبر میباشند
که هر یک بعد از پیغمبر خدا امام بوده اند بغیر از
حضرت علی بن ابیطالب امیرالمؤمنین علیه السلام
که داماد پیغمبر و شوهر حضرت زهراء سلام
الله علیها است

وحضرت امام حسین علیه السلام برادر کوچک

حضرت امام مجتبی است و باقی ائمه از اولاد حضرت
امام حسین علیه السلام است

حضرت پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم وحضرت
فاطمه زهراء علیها سلام را با ائمه علیهم السلام
چهارده معصوم میگویند

معصوم کسی را گویند که در تمام عمرش او گناهی
سر نزده باشد

اصول دین را ضروری دین نامند که هر گاه کسی
یکی از آنها را منکر شود کافر خواهد بود

ضروری - (یعنی لازم و واجب)

درس پنجم

صفات ثبوتیه

بزرگترین صفات خداوند تبارک و تعالی هشت

صفت است که آنها را صفات ثبوتیه نامند

خداوند را باعتبار این هشت صفت

عالم (دانا) قادر (توانا) حی (زنده)

سمیع (شنوا) بصیر (بینا) متکلم (گویا)

مرید (با اراده) مدرک (با فهم) نامند

عالم و قادر و حی است و مرید و مدرک

هم سمیع است و بصیر و متکلم صادق

سؤالات

اصول دین و مذهب کدامند؟ خدا یعنی چه؟

بچه دلیل صانع و خالق هست؟ توحید یعنی چه؟

نبوت یعنی چه؟ معاد یعنی چه؟ عدل یعنی چه؟

امامت یعنی چه؟ معصوم کیست؟ ضروری دین چیست؟

صفات ثبوتیه کدامند؟

درس ششم

عبادات

یکی از فروع دین مقدس اسلام عبادات است

عبادات - اعمالیستکه بدون قصد قربت (نزدیکی بخدا) پذیرفته نمیشود مانند نماز

عبادات بر هشت قسم است

١- نماز ٢- روزه ٣- زکوة ٤- خمس

٥- حج ٦- جهاد ٧- امر بمعروف

٨- نهی از منکر

امر (فرمودن) نهی (بازداشتن) معروف (نیکوئی) منکر (بدی)

قبل از ذکر نماز که ستون دین است باید چند چیز را یاد بگیریم

نجاسات

۱- نجاسات ۲- مطهرات ۳- اقسام آب
۴- طهارت واقسامش ۵- مقدمات نماز
۶- مقارنات نماز

نجاسات - نجاسات دوازده چیز است

۱-و۲- بول وغایط از انسان و هر حیوانیکه حرام گوشت وصاحب خون جهنده باشد

۳- خون ۴- منی ۵- میته (یعنی مردار) از انسان و هر حیوان حلال گوشت وحرام گوشت که صاحب خون جهنده باشد ۶و۷- سگ وخوك صحرائی نه دریائی ۸- کافر ۹- شراب وامثال آن که دوار و مست کننده باشد

۱۰- فقاع (یعنی شراب جو) ۱۱- عرق شتر و کلیه حیوانات نجاستخوار ۱۲- عرق

جنب از حرام

درس هفتم

مطهرات

۲- مطهرات - مطهرات یعنی پاك کننده ها چهارده چیز است

۱- آب پاك کننده است هر چیز را که نجس شده باشد

۲- زمین پاك کننده است کف پا و ته عصا و کفش و چرخهای درشکه وغیره را

۳- آفتاب پاك کننده است زمین و حصیر و بوریا و کلیه چیزها یکه حمل و نقل آنها ممکن نیست مانند در و دیوار وغیره

۴- آتش پاك کننده است هر چیز نجس را که بسوزاند و خاکستر یا دود کند

مُطَهِّرات

۵ - اسلام پاک کننده کافر است
۶ - استحاله یعنی حالی بحالی شدن مانند آنکه
شراب سرکه شود و یا خون شیر شود
۷ - انتقال یعنی چیزی از جائی بجای دیگر نقل شود
مانند اینکه خون انسان در شکم پشه رفته پاک میگردد
۸ - انقلاب یعنی تغییر پیدا کردن مانند اینکه
سگ در نمکزار نمک شود
۹ - استبراء یعنی حیوان نجاست خوار را مدت معینه
ببندند و غذای پاک باو بدهند تا گوشتش پاک شود
۱۰ - تبعیت یعنی طفل کافر مادامیکه بالغ نشده
باشد چونکه پدر و مادر یا پدر او مسلمان شوند او
نیز پاک میگردد
۱۱ - برطرف شدن نجاست از باطن مسلمان مانند

مُطَهِّرات

دهن و سوراخ بینی و همچنین برطرف شدن
نجاسات از عضو هر حیوان پاکیکه نجس شده باشد
۱۲ - استنجا - یعنی با سه سنگ یا سه کلوخ
و امثال آن که پاک باشند محل غایط را
پاک کنند
۱۳ - انفصال غساله - یعنی پس از جدا شدن
غساله محل نجس شده پاک میشود
۱۴ - غایب شدن مسلمان - یعنی مسلمانی
که عضوی از آن نجس شده باشد و غیبت نماید
با احتمال تطهیر پاکست

سؤالات

مطهرات چند ۱ - نجاسات را بیان کنید
چیز است

درس هشتم

اقسام آب

آب بر دو قسم است مطلق و مضاف

آب مطلق آبیست که مخلوط بچیزی نشده و از
چیزی هم گرفته نشده باشد و عرفاً (عموماً)
او را آب گویند مانند آب دریاها و رود
خانه ها و نهرها و حوضها و غیره

آب مضاف - آبی است که در آن چیزی مخلوط
شده و یا از چیزی گرفته شده باشد مانند
گلاب و آب سیب و غیره

اقسام آب مطلق

آب مطلق بر پنج قسم است ۱- آب کر ۲- جاری
۳- باران ۴- آب چاه ۵- آب قلیل

کُر - مقداری از آبرا که یکصد و بیست و هشت
من تبریز تقریباً وزن داشته باشد کر نامند
و یا آنکه محلیکه سه وجب و نیم طول (درازی) و
سه وجب و نیم عرض (پهنای) و سه وجب و نیم عمق (گودی)
داشته باشد پر از آب نمائیم آن آب را هم کر میگویند

آب جاری - مانند آب رودخانه ها و نهرها
و غیره

آب قلیل - مانند آب آفتابه و ظروف و
مقدار کمتر از کر

اقسام آب مطلق

آب کر و جاری و آب باران و آب چاه پاک کننده
نجاست میباشد و بملاقات چیز نجس نجس نمیگردند مگر
در صورتیکه طعم یا بو یا رنگ آنها بواسطه نجاستی

که داخل آنها شد تغییر کند
اما آب قلیل پاک کننده است ولی بملاقات
نجس نجس میگردد و هم چنین است آب مضاف در
ملاقات نجاست

درس نهم

طهارت و اقسامش

طهارت بر سه قسم است وضو - غسل - تیمم
واجبات وضو ده چیز است
۱- نیت (یعنی قصد) بدین طریق که وضو میگیرم
برای بجا آوردن نماز قربةً الی الله (یعنی برای
نزدیکی بخدا)
۲- استدامهٔ نیت یعنی باقی بودن بر
قصد تا آخر وضوء

۳- شستن صورت از رستنگاه موی تا چانه
از جهت طول و آنچه میان انگشت بزرگ و میانه
است از جهت عرض
۴- شستن دست راست از آرنج تا سر انگشتان
۵- شستن دست چپ مانند دست راست
۶- مسح جلوی سر برطوبت دست راست
۷- مسح پای راست از سر انگشتان تا برآمدگی
روی پای برطوبت دست راست
۸- مسح پای چپ مانند پای راست برطوبت
کف دست چپ
۹- ترتیب یعنی آنچه که ذکر شد مرتباً بجای
آورده خلاف آن نکنند
۱۰- موالات - یعنی واجبات وضو را پی در پی

غسل

بجای آورد

درس دهم

غسل بر دو قسم است - ترتیبی - ارتماسی
غسل ترتیبی آنستکه شخص پس از آنکه بدن را خوب
از نجاست پاک نمود قصد میکند که غسل
ترتیبی بجای بیاورم قربة الی الله
بعد سر و گردن را میشوید بقصد سر و گردن
و بعد طرف راست بدن را با قدری از سر و گردن
بقصد طرف راست بدن
پس نصفه دیگر بدن که طرف چپ است با قدری
از طرف راست بقصد طرف چپ
غسل ارتماسی آنستکه پس از پاک شدن بدن قصد
غسل ارتماسی نموده یکمرتبه بزیر آب فرو رفته

بطوریکه آب تمامی بدن را فرا گیرد
وضو و غسل را باید با آب مطلق بجای آورد نه با آب
مضاف

درس یازدهم

تیمم بر دو قسم است : بدل از غسل بدل از
تیمم بدل از وضو - تیمم بدل از وضو آنستکه
شخص دسترسی بآب نداشته باشد مانند
اینکه وقت تنگ است یا اینکه آب نیست و غیره
پس در اینوقت تیمم بدل از وضو لازم است ترتیب
۱ - نیت میکند که تیمم مینمایم بدل از وضو
قربة الی الله
۲ - دو کف دست را یکمرتبه بر روی زمین میزند
۳ - با دو کف دست پیشانی را از رستنگاه موی

تا بالای بینی مسح کند

۴ - با کف دست چپ پشت دست راست را مسح میکند

۵ - با کف دست راست پشت دست چپ را

مسح مینماید

تیمم بدل از غسل - تیمم بدل از غسل آنستکه

از شخص یکی از موجبات غسل سرزده باشد

و دسترسی بآب نداشته باشد پس در اینوقت

تیمم بدل از غسل را جایست بترتیب سابق

فقط میبایستی از برای دو پشت دست یکمرتبه

دیگر دو کف دست را بزمین بزند و قصد را هم

برای بدل از غسل نماید

تیمم را بخاک و غبار و غیره میتوان نمود.

موجبات غسل را در سال آتیه خواهیم خواند

سؤالات

آب بر چند قسم است - آب مطلق کدام است - آب مضاف چیست - اقسام آب مطلق را بیان نمائید - احکام اقسام آب مطلق را بگوئید - طهارت بر چند قسم است - واجبات وضو چند چیز است - غسل بر چند قسم است - تیمم بر چند قسم است -

درس دوازدهم

نمازهای یومیه - یا شبانه روزی

نمازهای واجب یومیه هفده رکعت است از

این قرار

نماز صبح دو رکعت - نماز ظهر - چهار رکعت است

نماز عصر - چهار رکعت - نماز مغرب - سه رکعت

نماز عشا - چهار رکعت

جهر و اخفات

جهر (بلند خواندن) دو رکعت اول نماز صبح
و مغرب و عشا را مردان بلند بخوانند
اخفات (آهسته خواندن) زنان تمامی نمازها را
آهسته بخوانند و همچنین مردان دو رکعت
اول نماز ظهر و عصر و باقی رکعات را

نمازها

نماز بر دو قسم است واجب و مستحب
نمازهای واجب هشت است

۱- نماز یومیه ۲- نماز آیات ۳- نماز طواف
۴- نماز میت ۵- نماز نذر و عهد و قسم
۶- نماز فوت شده از پدر ۷- نماز جمعه
۸- نماز عید قربان و عید رمضان

اوقات نماز

نماز جمعه و عید قربان و عید رمضان در این
زمان چون امام علیه السلام غایب است مستحب است

اوقات نمازهای یومیه

برای هر یک از نمازهای پنجگانه وقتی مقرر است
چنانکه وقت نماز صبح از طلوع صبح صادق است
تا طلوع آفتاب
وقت نماز ظهر از اول ظهر است تا مقدار چهار رکعت
بمغرب مانده
وقت نماز عصر بعد از چهار رکعت از ظهر است تا مغرب
وقت نماز مغرب از اول مغرب است تا چهار رکعت
بنصف شب مانده
وقت نماز عشا پس از گذشتن سه رکعت از مغرب
تا نصف شب

مقدمات نماز

نماز مقدماتی دارد که باید پیش از آن بجای آورد
و بعد شروع بنماز خواندن نمود و آن مقدمات
ده چیز است

۱- طهارت که عبارت از وضو و غسل و تیمم باشد
۲- ازاله نجاست - یعنی برطرف نمودن نجاست
از بدن و لباس
۳- ستر عورت - یعنی پوشانیدن قُبُل و دُبُر
(یعنی پیش و پس) در مرد و تمامی بدن در زن مگر روی
و دو کف دست
۴- وقت شناختن ۵- قبله شناختن
۶- غصبی نبودن لباس ۷- غصبی نبودن مکان
۸- غصبی نبودن آب وضو و غسل و خاک تیمم

۹- ابریشم نبودن لباس مرد
۱۰- آنکه لباس نماز گذار از اجزاء حیوان
حرام گوشت نباشد

اذان و اقامه

دیگر از مقدمات نماز که مستحب است اذان
و اقامه است که باید شخص نماز گذار (مصلی) پیش
از نماز بگوید اذکار اذان از اینقرار است
۱- چهار مرتبه اَللهُ اَکْبَر ۲- مرتبه اَشْهَدُ
اَنْ لا اِلٰهَ اِلَّا الله ۲- مرتبه اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّداً
رَسُولُ الله ۴- دو مرتبه اَشْهَدُ اَنَّ عَلِیّاً
وَلِیُّ الله ۵- دو مرتبه حَیَّ عَلَی الصَّلوٰة
۶- دو مرتبه حَیَّ عَلَی الْفَلاح ۷- دو مرتبه
حَیَّ عَلیٰ خَیْرِ الْعَمَل ۸- دو مرتبه اَللهُ اَکْبَر

۹- دو مرتبه لا اِلهَ اِلَّا الله

اذکار اقامه که بعد از تمام کردن اذان باید گفته شود نیز مانند اذکار اذان است به انداختن دو اَللهُ اَکبَر از اول و زیادتی دو قَد قامَتِ الصَّلوة بعد از حَیَّ عَلی خَیرِ العَمَل و انداختن یک لا اِلهَ اِلَّا الله از آخر

درس چهاردهم

قبله

قبله تمامی مسلمین خانه کعبه است که در شهر مکه واقع گردیده

(شهر که پایتخت حجاز یکی از بلاد مشهوره مملکت عربستان است و در جنوب غربی ایران واقع شده)

۶- مقارنات نماز - مقارنات اعمال واجبه است

که باید در حین خواندن نماز بجای آورد و آنها دوازده امرند

۱- نیّت ۲- قیام ۳- تکبیرة الاحرام
۴- قرائت ۵- قیام متصل برکوع
۶- رکوع ۷- سجود ۸- تشهد
۹- تسلیم ۱۰- طمأنینه ۱۱- ترتیب
۱۲- موالات

۱- نیّت - یعنی قصد نمودن از برای نماز معیّن قربةً الی الله

۲- قیام - یعنی ایستادن در حال نیّت و نماز

۳- تکبیرة الاحرام - یعنی گفتن اَللهُ اَکبَر بعد از نیّت برای شروع در نماز

۴- قرائت - یعنی خواندن حمد و سوره در
رکعت اول و دوم از نمازهای یومیه و نیز
خواندن حمد و یا سبحان الله والحمد لله ولا
اله الا الله والله اکبر در رکعت سوم
و چهارم

۵- قیام متصل برکوع - یعنی آنکه بعد از
حمد و سوره بلا فاصله برکوع نرود و قدری
تامل نماید

۶- رکوع یعنی خم شدن پس از قیام متصل به
رکوع بطوریکه دو کف دست بزانو برسد
و بعد یکمرتبه سبحان ربی العظیم وبحمده یا سه
مرتبه سبحان الله بگوید و بعد راست شود
و مستحب است که قبل از رکوع الله اکبر و بعد از

رکوع سمع الله لمن حمده بگوید

درس پانزدهم

۷- سجود - یعنی بخاک افتادن پس از اتمام
رکوع بطوریکه پیشانی و دو کف دست و دو سر
زانو و دو شست پا بزمین قرار گیرد و آن در هر رکعتی
دو مرتبه واجب است بطوریکه چون رکوع
را تمام کرد بسجده رفته و یکمرتبه سبحان ربی
الاعلی وبحمده یا سه مرتبه سبحان الله بگوید
و سر از سجده بردارد و بنشیند و مستحب است که
الله اکبر بگوید و دوباره بسجده دوم رود و
همان ذکر سابق را بگوید و سر بردارد و مستحب است الله
اکبر بگوید و سجده را بر خاک و سنگ و چوب
و برگ گیاههائیکه خوردنی نیستند میتوان نمود

۹ـ تشهد ـ یعنی گفتن شهادتین (دو شهادت)
و آن در هر نماز دو رکعتی یک مرتبه واجب است
و در سه رکعتی و چهار رکعتی دو مرتبه بدین
طوری که پس از تمام دو رکعت اول سر که از سجده
دوم برداشت بنشیند و بگوید الحَمدُ لِلّهِ أَشهَدُ
أَن لا إِلهَ إِلّا اللهُ وَحدَهُ لا شَریکَ لَهُ وَأَشهَدُ
أَنَّ مُحَمَّداً عَبدُهُ وَرَسُولُهُ اللّهُمَّ صَلِّ عَلی
مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

۱۰ـ تسلیم ـ یعنی سلام دادن بعد از اتمام تشهد
اول در نمازهای دو رکعتی و پس از تشهد دوم در
نمازهای سه رکعتی و چهار رکعتی سه سلام بگوید
اول ـ السَّلامُ عَلَیکَ أَیُّهَا النَّبِیُّ وَرَحمَةُ اللهِ وَبَرَکاتُهُ
که مستحب است دوم السَّلامُ عَلَینا وَعَلی

عِبادِ اللهِ الصّالِحینَ سیم السَّلامُ عَلَیکُم وَرَحمَةُ
اللهِ وَبَرَکاتُهُ و از نماز خارج شود.

۱۰ـ طمأنینه ـ یعنی نماز را با ملایمت و وقار
بخواند

۱۱ـ ترتیب یعنی اجزاء نماز را پس و پیش نیندازد
و مرتباً بجای آورد

۱۲ـ موالات ـ یعنی تمامی اجزاء نماز را پی در
پی بدون فاصله و مکث بجای آورد

درس شانزدهم

ترتیب بجای آوردن نمازها

نماز صبح ـ نماز صبح دو رکعت است که بعد
از مقدمات نماز و اذان و اقامه بدین ترتیب
باید بجای آوریم

دستها را مقابل گوش برده نیت میکنیم که
دو رکعت نماز صبح بجا میآوریم واجب قربة
الی الله (یعنی برای نزدیکی بخدا) والله اکبر
گفته میایستیم و سوره مبارکه حمد را بدین
طریق میخوانیم بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله رب العالمین الرحمن الرحیم مالک
یوم الدین ایاک نعبد و ایاک نستعین
اهدنا الصراط المستقیم صراط الذین
انعمت علیهم غیر المغضوب علیهم و لا
الضالین

و بعد سوره توحید را میخوانیم
بسم الله الرحمن الرحیم قل هو الله
احد الله الصمد لم یلد و لم یولد و لم

یکن له کفوا احد
بعد الله اکبر گفته برکوع میرویم یعنی
بطوری خم میشویم که دو کف دست بسر
زانوها برسد و یکمرتبه سبحان ربی العظیم
و بحمده یا سه مرتبه سبحان الله میگوئیم
بعد سر را بلند کرده میگوئیم سمع الله لمن
حمده الله اکبر بعد از آن بحال افتاده
(سجده) بطوریکه پیشانی و دو کف دست
و دو سر زانو و دو انگشت بزرگ پا بزمین
قرار گرفته یکمرتبه سبحان ربی الاعلی و
بحمده یا سه مرتبه سبحان الله میخوانیم
و بعد سر برداشته الله اکبر گفته مینشینیم
بعد از آن دوباره بسجده میرویم همان

ترتیب وچون سر برداشتیم (رکعت اول
نماز تمام میشود) بلند شده میگوییم بحول
الله وقوته اقوم واقعد میایستیم وشروع
بخواندن حمد وسوره مانند رکعت
اول مینماییم بعد از تمام شدن سوره
توحید الله اکبر گفته دستها را مقابل
صورت برده (و تعبیر از قنوت مینمایند) میگوییم
لا اله الا الله الحلیم الکریم لا اله الا الله
العلی العظیم سبحان الله رب السموات السبع
ورب الارضین السبع وما فیهن وما بینهن
ورب العرش العظیم والحمد لله رب
العالمین
وبعد الله اکبر گفته مانند سابق برکوع

میرویم و بعد بسجده رفته پس از تمام نمودن
سجده دوم مینشینیم و میگوییم
الحمد لله اشهد ان لا اله الا الله وحده
لا شریک له واشهد ان محمدا عبده
ورسوله اللهم صل علی محمد وال محمد
(و تعبیر از تشهد مینمایند)

وبعد میگوییم السلام علیک ایها النبی
ورحمة الله وبرکاته السلام علینا وعلی
عباد الله الصالحین السلام علیکم
ورحمة الله وبرکاته (اینرا سلام نماز یا تسلیم نامند)

درس هفدهم

نماز مغرب وعشاء

نماز مغرب - سه رکعت است بدین ترتیب

دو رکعت اول را مانند نماز صبح تا آخر تشهد
بجای آورده بلند میشویم و میگوییم بِحَوْلِ اللهِ وَقُوَّتِهِ
أَقُومُ وَأَقْعُدُ (ذکر قیام یا ایستادن)
پس سه مرتبه سُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا إِلٰهَ
إِلَّا اللهُ وَاللهُ أَكْبَرُ (تسبیحات اربع یا چهار گانه)
یا یک مرتبه سوره حمد را میخوانیم و تکبیر
اَللهُ اَکْبَرُ گفته مانند سابق رکوع و دو
سجده را تمام مینماییم و تشهد خوانده سلام
نماز را میخوانیم

درس هجدهم

نماز عشا - چهار رکعت است بدین ترتیب
سه رکعت اول را مانند نماز مغرب تا سر برداشتن
از سجده دوم رکعت سوم بجا آورده بر میخیزیم

و ذکر قیام را میگوییم و یک رکعت دیگر مانند
رکعت سوم میخوانیم و تشهد گفته سلام
میدهیم و نماز ظهر و عصر را نیز همین
طور میخوانیم
(معلم باید نمازها را برای شاگرد بخواند و بفهماند که)
(در همه نماز قصد و نیت آن نماز باید نمود)

سؤالات

اوقات نمازها را بیان کنید؟ - مقدمات نماز
چند چیز است؟ - مقارنات یا واجبات نماز
کدامند؟ - نماز صبح را چگونه باید بجا آورد؟ -
نماز مغرب و عشا را چه طور باید خواند؟ -

روزه یا صوم

دوم از فروع دین ما روزه است و آن

عبارت است از اینکه شخص از طلوع صبح
صادق تا مغرب خود را از مفطرات روزه
حفظ نماید

و روزه یا واجب است یا مستحب - روزه
واجب مانند روزه ماه مبارک رمضان
و مستحب مانند روزه ایام متبرکه

درس نوزدهم

مفطرات روزه یعنی چیزهائیکه روزه را
باطل مینماید ده چیز است

۱- خوردن ۲- آشامیدن ۳- جماع
کردن ۴- استمنا نمودن ۵- کلام دروغ
برخدا و رسول و ائمه هدی علیهم السلام
نسبت دادن ۶- قی کردن ۷- اماله کردن
۸- غبار غلیظ بحلق رسانیدن ۹- سر
زیر آب فرو بردن ۱۰- باقی بودن بر جنابت
تا صبح صادق

زکوة

سوم از فروع دین زکوة است یعنی مقدار
معینی از مال خود را شخص مطابق دستور
شرع باید بمستحقین آن برساند

زکوة بر دو قسم است : زکوة مال - زکوة بدن
زکوة مال بر نه چیز تعلق میگیرد

۱- طلا ۲- نقره ۳- گندم ۴- جو
۵- مویز ۶- خرما ۷- گوسفند ۸-
گاو ۹- شتر

زکوة بدن که آنرا فطریه مینامند [illegible]

روز عید فطر که غرّه شوال مکرم است
شخص از خوراک غالب اهل آن شهر بمقدار
یکمن تبریز تقریباً یا قیمت آن را بمستحقین
برساند

زمان زکوة بدن بر شخص واجب است که قادر بر ادای آن باشد

درس بیستم

خمس

چهارم از فروع دین خمس است یعنی پنجیک
از مال خود را شخص مطابق دستور شرع
مقدس بمستحقین آن برساند

خمس هفت چیز تعلق میگیرد

۱ - مالیکه بغارت از کفار حربی بدست
آمده باشد

۲ - آنچه از معادن بیرون بیاورند
۳ - گنجیکه از زیر زمین بدست آید
۴ - زمینیکه کافر ذمی از مسلمان بخرد
۵ - آنچه از دریا بیرون آورند
۶ - مال حلالیکه مخلوط بحرام شده باشد
۷ - منفعت تجارت و زراعت

حج

پنجم از فروع دین حج است یعنی در تمام عمر
یکمرتبه شخص مسلمان مستطیع باید بزیارت
خانه خدا برود

حج بر سه قسم است - تمتع - قران - افراد

جهاد

ششم از فروع دین جهاد است یعنی جنگ

نمودن با کفار باذن امام علیه السّلم برای اینکه آنها را بدین اسلام در آورند

و هم چنین جلوگیری از کفار یکه بخواهند بممالک اسلام تعدّی نمایند و ناموس و مال و جان مسلمین را هتک و هدر نمایند (و جهاد دفاع نامند)

امر بمعروف

هفتم از فروع دین امر بمعروف است یعنی آنکه بر شخص واجبست که مردم را بکارهای خوب وادار نماید (مانند عبادات و جهاد و غیره)

نهی از منکر

هشتم از فروع دین نهی از منکر است یعنی آنکه بر شخص واجبست که مردم را از کارهای بد

و گناهان باز دارد این دو تکلیف زمانی واجبست که احتمال اثر بدهد و ایمن از ضرر باشد

سؤالات

صوم و مفطرات آنرا بیان نمائید. زکوة بچند چیز تعلق میگیرد. خمس بچند چیز تعلق میگیرد. حج و جهاد را بیان نمائید. امر بمعروف و نهی از منکر یعنی چه.

درس بیست و یکم

معاصی کبیره یا گناهان بزرگ

معصیت کبیره یا گناه بزرگ آنستکه در دین اسلام برای فاعل آن در دنیا جزائی معیّن شده و در آخرت هم بجهنم خواهد رفت

معاصی کبیره از اینقرارند

آدم کشی - دزدی - شراب خواری غیبت
سخن چینی دروغگوئی و غیره

قتل یا آدم کشی - هرگاه کسی شخص را
بدون اجازهٔ شرعیه بکشد باید او را کشت

سرقت یا دزدی هر کس بدون اجازه
شرعیه مال دیگری را بدزدد باید چهار انگشت
دست راست او را ببرند

شرب خمر یا شراب خواری - خوردن
شراب و سایر مسکرات (مست کننده‌ها)
در اسلام حرام است و شخصی که شراب را
بدون اجازه شرعیه بخورد باید او را هشتاد
تازیانه بزنند
علاوه براین هم خوردن شراب مخالف حفظ

الصحه بدنی است زیرا که قوه و عقل انسان
را زایل مینماید

غیبت یعنی پشت سر مؤمن عادل بد گوئی
نمودن و آنچه را که او راضی نیست بر زبان شمردن

نمامی یا سخن چینی و فتنه انگیزی بسیار
زشت و ناپسندیده است و تمام مردم از شخص
فتنه انگیز دوری مینمایند

انسان که مرتکب گناهان شود علاوه بر عذاب
و مجازات دنیا و آخرت در نزد مردم خوار و خفیف
است و تمامی بشر از او متنفرند

اخلاق سال سوم

درس بیست و دوم

وظیفهٔ انسان نسبت بخدا

خداوند یکه از پدر و مادر بما مهربانتر است
ما را برای شناسائی خود آفریده و از نیستی بهستی
در آورده و نعمتهای گوناگون برای آسایش
ما همه فرموده و راه نیک و بد را بتوسط
پیغمبران بما رسانیده

پس انسان باید همیشه در کارها خدا را منظور
داشته اوامر و نواهیش را اطاعت نماید

آزادمنشی و گدامنشی

آزادمنش کسیرا گویند که دست خواهش بطرف
دیگران دراز نکند و زبان بستایش ناکسان
نگشاید و چشم حرص و طمع فرو بندد و همیشه
بوسیلهٔ زحمت بازوی خود نان خورد و دست

اخلاق

رنج دیگران را مایهٔ زندگانی خود قرار ندهد
و بر خلاف لئیم و گدامنش کسیست که بواسطهٔ
چاپلوسی و تملق زندگانی خود را بگذراند و
و همیشه منتظر احسان دیگران باشد و این
صفت بسیار ناپسند و زشت است

حسن خلق و سوء خلق

خوشخوئی و نیکوکرداری و بردباری را
حسن خلق نامند

انسان خوشخوی و نیکوکردار را مردم
دوست داشته در هنگام سختی و هلاکت با او
همراهی مینمایند و برخلاف انسان بدخوی
دیگران رنجیده با او مساعدت نمیکنند
نام و نشان مردمان بزرگ در دنیا بواسطهٔ حسن

خلق و کردار نیکوی آنان محبوب باقیمانده و خواهد
ماند و بر خلاف آن مردمان بد اخلاق و زشت
کردار ننگی بزرگ در صفحهٔ روزگار باقی خواهند ماند

درس بیست و سوم

شجاعت و جبن

شجاعت یا دلیری که عبارت از قوت قلب
است یکی از بهترین صفات و نیکوترین اخلاق
میباشد

شخص شجاع و دلیر همیشه با عزت و شرافت
در دنیا زندگانی خواهد نمود و هیچوقت
در ذلت و خواری نخواهد افتاد

امّا جبن و ترس همیشه انسان را خوار و بی قدر
نگاه داشته از کارهای بزرگ باز میدارد

تواضع و تکبر

یکی از صفات پسندیده و اخلاق حمیده
تواضع یعنی فروتنی است

فروتنی باعث بزرگی و برتری شده شخص را
محبوب و محترم میدارد

ولی تکبر و خودستائی که از افعال زشت است
انسان را بی قدر نموده پست و زبون میسازد

صدق و کذب

انسان صادق و راستگو در دنیا با اعتبار
نزد خلق خدا زندگانی مینماید و در روز جزا
نیز محبوب خدا خواهد بود

کذب و دروغگوئی موجب بی اعتباری میشود
چنانکه مردم بکلمات شخص کاذب و دروغگو

اعتنائی ننمایند خداوند هم شخص دروغگو را
عذاب خواهد فرمود

درس بیست و چهارم

قناعت و اسراف

قناعت یعنی میانه روی نمودن و در کارها
اندازه نگاه داشتن

قناعت گنجی است که فنا و زوال در او راه
ندارد و برخلاف اسراف که زیاده روی کردن
و خرج بیهوده نمودن است گنجهای بی پایان
را بپایان میرساند

قناعت باعث عزت و شرافت است و اسراف
موجب خواری و نکبت

عدل و ظلم

یکی از صفات بسیار پسندیده عدل و داد است
انسان عادل و دادگر کسیست که حق دیگری را
ضایع ننماید

خداوند عالم را عادل میگویند زیرا که تمامی
بندگان از حیث حقوق در پیشگاه مقدسش
یکسانند و هر که دارای اعمال نیک و اخلاق
پسندیده است نزد خداوند محبوبتر است

ظلم و جفاکاری که از بدترین اعمال است شخص را
در دنیا و آخرت خوار و زبون مینماید

عفو و انتقام

عفو یا بخشش یعنی اگر کسی با ما بدی نماید و عذر
خواهد ما از او بگذریم و در صدد تلافی
و انتقام بر نیائیم گناهش را ببخشیم

عفو از صفت بزرگان و خردمندان است
اما انتقام یا تلافی که ضد عفو و بخشش است
شیوهٔ مردمان بزدل بوده و همیشه از
انتقام دوری میجستند

درس بیست و پنجم
امانت و خیانت

امانت و درستی که نگاهداری مال و
ناموس و ثروت دیگران است موجب سعادت
دنیا و آخرت میشود

ولی خیانت و نادرستی شخص را بذلت میکشاند
ای عزیزان تا میتوانید در حفظ مال و جان و
ناموس یکدیگر بکوشید تا زندگانی شما منظم شود

آداب معاشرت

چون خداوند انسان را سراپا محتاج خلق نموده
و در امور زندگانی بشر را بمعاونت یکدیگر
امر فرموده شخص ناچار از آمیزش با دیگران است
پس بشر باید حتی المقدور باعث آسایش
نوع خود گردد

(حب وطن)

درس بیست و پنجم

وطن ملکی است که شخص در آنجا متولد شده
و در آن زندگانی نموده و بدانجا علاقه مند است
انسان باید وطن خود را دوست بدارد
وطن پرست کسیست که در حفظ قوانین مقدسه
اسلام کوشش نموده و آنی در ترقی آب و خاک
وطن خود کوتاهی نورزد
وطن پرست کسیست که ذره از خاک مملکت خود را

اخلاق

بمبالغ گزاف نفروخته ظروف گلین و لباس

پشمین خود را بر حریر و بلور بیگانگان ترجیح داد

در موقع لزوم برای حفظ وطن از مال و جان خود

دریغ ننماید

در مطبعه آقا میرزا علی اصغر بطبع رسید

مواد

دستور العمل شرعیات مطابق سال سیم

۱- اصول : اصول دین و مذهب با ادله اجمالی

صفات ثبوتیه با معانی اجمالی

۲- فروع : شماره عبادات - ذکر معاصی

۳- اخلاق : وظیفه نسبت بخدا - آزادمنشی - گدامنشی

حسن و سوء خلق - شجاعت و جبن - تواضع و تکبر - صدق و کذب

قناعت و اسراف - عدل و ظلم - عفو و انتقام - امانت و خیانت - اداب معاشرت

حب وطن

کتبه جمال الدین نسخی ۱۳۳۹

شرعیات نبوی

مخصوص کلاس سیم مدارس ابتدائی

مطابق پروگرام وزارت

جلیله معارف

تألیف

حقیر سید جلال الدین طهرانی احمدی

جلد دوم

غرهٔ ربیع الاول ۱۳۴۰

مطبعهٔ «سعادت» طهران

صورت کتب مؤلف که در تحت طبع است

شرعیات نبوی سال دوم ۳ ـ ۴ ـ ... ۶

جغرافیای ابتدائی یک دوره

جغرافیای متوسطه یک دوره

نقشهٔ عالم یک دوره

هیئت جدید عالی ـ هیئت جدید ...

تاریخ متوسطه ملل مشرق ـ ملل مغرب

تاریخ طبیعی متوسطه حیوانات نباتات ... ارض

منتخب حلالی حالات فلاسفه و حکما و عرفا

ریاضیات متوسطه هندسه مثلثات مستقیم

... کروی ـ ج... دسکریپتو ـ جدول لگارتیم